T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/86
KARAR NO : 2024/106
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü Uygulama Otelinde usta öğretici olarak çalışırken iş akdi feshedilen davacının, İş Kanunu'ndan kaynaklanan parasal haklarının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ. K.
Vekili : Av. E. S.
Davalı : Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Vekili : Av. C. Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin davalı müdürlük bünyesindeki Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü Uygulama Otelinde 17/08/2021 - 30/08/2023 tarihleri arasında usta öğretici olarak görev yaptığını, 30/08/2023 tarihinde iş akdinin davalı tarafından sona erdirildiğini, ilave tediye alacağına hak kazandığını, ancak ödenmediğini, çalışma süresi boyunca yıllık izin kullandırılmadığını, hafta tatilinde çalıştığını, resmi tatil ve milli bayramlarda sürekli çalıştığını, dini bayramlarda yalnızca 1 gün izin kullandığını, diğer günlerde çalıştığını, ancak ödemesinin yapılmadığını, sürekli olarak mesaiye kaldığını ileri sürerek fazlaya ilişkin talep ve dava hakkı saklı kalmak kaydı ile, 100 TL kıdem tazminatı, 100 TL ilave tediye alacağı, 100 TL yıllık ücretli izin, 100 TL hafta tatili ücreti, 100 TL ulusal bayram ve genel tatil ücreti, 100 TL fazla çalışma ücreti alacaklarının, faiziyle birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Balıkesir 2. İş Mahkemesi 31/10/2023 tarih ve E.2023/330, K.2023/348 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK'nin 114/1-b ve 115/2. maddeleri uyarınca davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda, davalıya bağlı Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü'nde Devlet Memurları Kanunu'nun 89.maddesine tabi olarak birim saat ücreti karşılığında çalıştığı ihtilafsızdır. Bunun yanında 657 sayılı Kanun'un 89. maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanan Esaslarda, ders görevi alacakların taşıması gereken nitelikler, göreve alınma, çalışma koşulları ile yapılacak ödemeler önceden düzenlenmiş, idareye göreve alma ve sonlandırma gibi konularda üstün yetkiler verilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşıldığı üzere taraflar arasında bir iş sözleşmesinin varlığından bahsetmek mümkün olmadığı, davacı ile Bakanlığa bağlı Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü arasındaki ilişkinin idarece yapılan görevlendirmeye dayalı olduğu, göreve alınma, çalışma koşulları ile ödenecek ücretin statü hukuku içinde düzenlendiği sabittir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2019/9-786 Esas 2021/1518 Karar sayılı içtihatı da bu doğrultudadır. Ayrıca, Sosyal Güvenlik Hukuku açısından primlerin 5510 sayılı Kanun'un 4/a maddesi kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenmesi, davacının özel hukuk kapsamında sözleşme ile çalıştığını göstermez (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 30.11.2021 tarih, 2019/9-786 esas, 2021/1518 karar sayılı kararı; Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 16.06.2020 tarih, 2016/19230 esas, 2020/6243 karar sayılı kararı). Bu nedenlerle davacının usta öğretici görevi ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü Uygulama Oteli'ndeki çalışmasının iş sözleşmesine dayanmadığı, usta öğreticinin 4857 sayılı Kanun kapsamında işçi sayılmadığı, taraflar arasındaki ilişkinin, statü hukuku kapsamında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. Maddesi hükümlerine dahil olduğu, ihtilafında idari yargının görevlerinden olduğu, mahkememizce HMK'nın 114/1 -b, 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi gerekmiş, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur. (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 2019/7838 Esas , 2019/22193 Karar sayılı ilamı, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 2017/12988 Esas, 2019/15689 Karar sayılı ilamları, Bursa BAM 3. Hukuk Dairesi'nin 2023/1575 Esas, 2023/1742 Karar sayılı ilamı da bu yöndedir.)

HÜKÜM;

Dava konusu uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğundan, HMK'nın 114/1-b, 115/2

maddeleri uyarınca yargı yolu caiz olmaması nedeniyle davanın usulden REDDİNE..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Balıkesir 1. İdare Mahkemesi 10/01/2024 tarih ve E.2023/1491 sayılı kararı**ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosya dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü Uygulama Otelinde usta öğretici olarak görev yapmakta iken iş sözleşmesinin emeklilik nedeniyle "08" kod ile fesih ettiği ve fesih sonrası Kanun'dan doğan haklarını talep etmesine rağmen alamadığı ileri sürülerek ilgili döneme ilişkin 100 TL kıdem tazminatı, 100 TL tediye alacağı 100 TL yıllık ücretli izin alacağı,100 TL hafta tatil ücreti alacağı, 100 TL Ulusal Bayram ve Genel Tatil (UBGT) alacağı ve 100 TL fazla çalışma ücreti alacağı olmak üzere şimdilik toplam 600,00-TL'nin faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle Balıkesir 2. İş Mahkemesi Hakimliğinde alacak davası açtığı, anılan Hakimliğin 31.10.2023 tarih ve E:2023/330, K:2023/348 sayılı kararı ile; uyuşmazlığın İdari Yargının görev alanına girmesi nedeniyle yargı yolunun caiz olmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verildiği ve bu kararın da 04.12.2023 tarihinde kesinleşmesi üzerine Mahkememizde bakılan iş bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; davacının her ne kadar "usta öğretici" unvanı taşısa da idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu ve bu ilişkinin taraflar arasında yapılan sözleşme ve bu sözleşmeye bağlı olarak İş Kanunu hükümleri uygulanmak suretiyle yürütüldüğü, talep edilen tazminat kalemlerinin de İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu, kamu gücü kullanılmak suretiyle idarece tek yanlı olarak tesis edilen işlem veya eylemden kaynaklanmadığı dikkate alındığında, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün özel hukuk hükümlerine göre Adli Yargı Makamlarının görevine girdiği sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesi şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar..."

6. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

7. 5510 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;
...
6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,
...
ifade eder.
..."

8. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

9. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

10. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

11. 4857 sayılı Kanun'un8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlarayer verilmiştir.

12. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

13. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1)Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

14. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

15. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının davalı müdürlük bünyesindekiGazi Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü Uygulama Otelinde 17/08/2021 - 30/08/2023 tarihleri arasında, usta öğretici olarak çalıştığı döneme ilişkin, kıdem tazminatı, ilave tediye alacağı, yıllık ücretli izin alacağı, hafta tatili ücreti alacağı, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacağı, fazla çalışma ücreti alacağının faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

19. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen alacakların, İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Balıkesir 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Balıkesir 2. İş Mahkemesince verilen 31/10/2023 tarih ve E.2023/330, K.2023/348 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Balıkesir 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Balıkesir 2. İş Mahkemesince verilen 31/10/2023 tarih ve E.2023/330, K.2023/348 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/04/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN